

עלון שבועי לפושבי בס ע"ן

לכתחילה

חי"ם עם הזמן על פי תורת הבעש"ט

בע"ה | ערב שבת קודש פרשת שמות | י"ז טבת תשפ"ה | עלון מס' 284

התחזקות והתחדשות

בני ישראל עברו 210 שנים של סבל ושעבוד ובסוף יצאו ממצרים, בזכות שהחזיקו חזק והפיחו רוח חדשה, כך מתאר המדרש. בשביל לצאת ממצרים של ימינו יש לנו מה ללמוד מאבותינו.

אנו מתחילים לקרוא בתורה את סיפור יציאת מצרים, במשך ימי השובבי"ם, וזו הזדמנות בשבילנו לעבור יחד את השעבוד והיציאה ממצרים, ולהצליח לצאת ממצרים של ימינו. אבותינו סבלו במצרים 210 שנים, משך זמן לא יתואר! אך ישנם שתי נקודות חשובות שאנו יכולים ללמוד על ההתמודדות של אבותינו במצרים על ידן התגברו והצליחו להפיח בנפשם רוח חדשה ולצאת מבית עבדים.

מאז סיפור יציאת מצרים, 'מצרים' היא לא רק שם מקום ממנו יצאנו ואליו אסור לחזור לעולם. אמנם יצאנו ממצרים ועברנו את פרעה בחסדי ה', אך השלכותיה של תרבות מצרים עודם חונקים ומיצרים את נפשנו: המיצרים בהם אנו נתונים בכל המישורים, קליפת פרעה הנושף בעורפינו ושרי מצרים התקועים לנו בגרון, השעבוד לכל מיני דברים והצורך לצאת לחופש-לחרות. וכמו שאמר רבי שמחה בונים מפרשיסחא: "קל יותר להוציא את היהודים מהגלות (ממצרים) מאשר להוציא את הגלות מהיהודים". לעומת זאת הרבי מליובאוויטש אמר שמצרים היא רוסיה של הדור הקודם בה היהודים חיו מאחורי מסך הברזל. אך דבריו של הרבי רבי בונים מעידים עוד יותר שהיציאה ממצרים של ימינו לא תלויה במקום ממנו צריך לצאת, כדוגמת רוסיה, והיא נמצאת בידיים שלנו ממש.

במדרש רבה מובא שבני ישראל נגאלו ממצרים בזכות שלא שינו את שמם, את לשונם ואת לבושם. בשמירה הזו היתה התמדה עקשנית להמשיך ולדבוק בדרך אבותינו בכל מחיר. העקשנות הזו נקראת 'התחזקות', היכולת להחזיק חזק גם כשקשה מאוד ומרגישים שעוד רגע נופלים לתהומות. בכל מצב יש לנו את הכוחות להחזיק חזק וחלילה לא ליפול ולא להתייאש.

מדרש אחר מספר שכיור הנחושת נעשה מה"מראות הצובאות", מראות הנחושת שהנשים היו משתמשות בהן כדי להתקשט. בהתחלה כשהביאו הנשים את המראות תרומה לבניית כיור הנחשת במשכן, "היה מואס משה בהן מפני שעשויין ליצר הרע. אמר לו הקב"ה: קבל, כי אלו חביבין עליי מן הכל - שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות רבות (ילדים רבים) במצרים". מה קרה שם במצרים? כשהיו בעליהם יגעים בעבודת פרך היו (הנשים) הולכות ומוליכות להם מאכל ומשתה מאכילות אותם ומחייות את גופם. אחר כך היו מתקשטות במראותיהן ומפיחות בבעליהם רוח חיים שגם בתוך השעבוד הנורא הבית היהודי החם והאוהב ממשיך לחיות ואנו נמשיך את חיי המשפחה ונוליד ילדים שימשיכו את העם שלנו.

רוח החיים הזו עוררה 'התחדשות' בלבבות היהודים. גם מתוך מצב של חוסר אונים אפשר להתחדש, לסלול דרך חדשה ולהתחיל לבנות חיים חדשים בהם אין מצרים ואין נוגשים, הם אינם תופסים מקום כלל לעומת החיים החדשים שאנו מולידים ברגע הזה. העולם הזה הוא אין ואפס לעומת החידוש שיש ליהודי אחד להוסיף בו.

שתי הנקודות הללו: 'התחזקות' ו'התחדשות' הן שתי הרגליים איתם אנו צועדים צעד ועוד צעד. התחזקות שייכת לרגל שמאל השומרת על היציבות שלנו ואילו ההתחדשות שייכת לרגל ימין הפורצת דרך ועושה את הצעד הבא קדימה. בעם שלנו קיימות שתי התנועות הללו ושתיהן צועדות קדימה. נזהה את שתי התנועות הללו אצלנו פנימה: נתחזק ונחזיק חזק באמונה היהודית שלא ניפול לעולם ונמשיך בדרך לגאולה; נתחדש תמיד עוד ועוד, כל בוקר הוא עולם חדש, וכך נעשה את הצעד הבא ונביא את הגאולה השלמה הנמצאת מעבר לדלת אלינו פנימה.

> **"גם מתוך מצב של חוסר אונים אפשר להתחדש, לסלול דרך חדשה ולהתחיל לבנות חיים חדשים בהם אין מצרים ואין נוגשים**

על שבט לוי מסופר שלא היו תחת עול השעבוד והיו לומדים תורה במצרים. מעבר לכך שחשוב שיהיו יהודים 'לומדי תורה' כמו בני לוי, גם בלימוד התורה היום אפשר לראות את הצורך בשתי התנועות, התחזקות והתחדשות. במצרים הנמצאת בתוך הנפש שלנו אנו צריכים להיפתח לשתי תנועות של לימוד תורה - לימוד של התחזקות ולימוד של התחדשות: כשיהודי מתחזק בלימוד התורה הוא קודם כל מחזק את הנשמה האלקית שלו, נותן לה תוקף לעמוד איתנה מול היצר הרע. כך גם מתחזק העם היהודי כולו לעמוד איתן מול אומות העולם ולומר את דעת האמת. אך יותר מזה, עלינו להיפתח לתורה חדשה, תורה שמגרה את ההתעניינות של האדם בחיפוש אחרי ה' ומציאתו בתורה ובעולם שברא. תורה שפותחת את האדם בפני אוצרות אלקיים אין סופיים שלא הכיר. תורה היודעת להצביע שלשם העולם הולך, וממילא הכל קטן לעומת החידוש שיש לכל יהודי לגלות כאן.

בנימה אישית: עלון לכתחילה חוגג השבת, פרשת שמות, 6 שנים - מזל טוב!! העלון קיים בזכות עקשנותם של כמה יהודים יקרים מהישוב. הוא עבר שינויים וחידושים, והרבה-הרבה מתושבי הישוב לקחו בו חלק, בכתיבה, בתרומה, בפעילויות עם הנוער בתוך וסביב הישוב, וברצון הטוב להוסיף אהבה ואחדות בינינו. אתם מוזמנים גם כן לקחת חלק.

שבת שלום ומבורך!

רבי ישראל מוולעדניק כשהיה אומר ב'הלל' "ומעולם ועד עולם אתה א-ל", היה אומר: "אני, היום 'מלאך' ומחר 'כומר', אבל אתה - מעולם ועד עולם כו'"

סניף באתי לגני

נשמות!

השבת לא תתקיים פעילות.
שבת שלום :)

חבורת רבי חייא

השבת לא יתקיים ענג שבת. שבת שלום ומבורך!

מעגן ליל שישי

השבוע לא התקיים לימוד בליל שישי, אך אתם מוזמנים לבוא בשבוע הבא: יום חמישי בשעה 21:00, בבית שלמה - התוועדות חברים לתוך הלילה!

נפתחה **קבוצת ווצאפ לעדכונים** על המתרחש בליל שישי - מוזמנים להצטרף! 058-7993582

באהלי צדיקים

מסופר על **הרמב"ם** שהיה מרופאי מלך מצרים, וקינאו בו שרי המלך. הכניסו רעל באחת מהתרופות שהכין למלך, והעלילו עליו שרצה להרוג את המלך ודנו אותו למוות.

הרמב"ם ראה כי כלו כל הקיצין ונמלט על ידי שהזכיר שם המפורש, והסתתר אצל אחד מתלמידיו שגר באותה העיר. הוא ביקש שיכין עבורו גיגית גדולה מלאה מים, הרמב"ם הניח אבן גדולה בתוכה והתיישב על גבה ועסק בתורה. המלך והשרים חיפשוהו ולא מצאוהו, פנו לחוזים בכוכבים שימצאו את מקום מסתורו, החוזים השיבו למלך כי חבל על החיפושים מאחר והוא יושב באחד האיים שבים, ובודאי לא יצליחו למצוא אותו. המלך שהבין שכל הסיפור הוא עלילת שקר והרמב"ם מסתתר ומערים כל מכשפיו, פרסם צו חנינה לרמב"ם בתנאי שיבוא מיד. הרמב"ם התייצב לפני המלך, וסיפר לו כי ישב על גבי אבן בגיגית מים, אולם הם חשבו כי הוא נמצא באי בים, כי הם רואים רק במעורפל.

רבינו משה בן מימון הסתלק כ' טבת ד'תתקס"ה ומנוחתו בטבריה

נקודות של מלך

הצדיק שלנו

ה"בני יששכר"

רמטכ"ל משבט דן

בשביל לצאת למלחמה ולכבוש את האויב צריך חוש של כעס, חוש הרוגז, הוא החוש של חודש טבת, של שבט דן. לכן כתוב ששר הצבא, הרמטכ"ל של המשיח הוא בן שבט דן. המשיח בעצמו הוא משבט יהודה, משיח בן דוד - אבל הרמטכ"ל שלו הוא משבט דן.

החוש של שבט יהודה הוא חוש הדיבור, חוש ההנהגה, "דבר אחד לדור ולא שני דברים לדור". חוש הדיבור הוא החוש של חודש ניסן - להנהיג, שהרי המלך מולך בכח דיבורו, "בַּאֲשֶׁר דְּבַר מֶלֶךְ שִׁלְטוֹן". וכאמור, צריך גם שר צבא משבט דן שהחוש המיוחד לו הוא חוש הכעס - שיכול לצאת לקרב ולנצח את מלחמות הוי' שבהם הוא לוחם.

אריה בלב

מי נקרא בתורה אריה? איזה שבט? [יהודה]. יהודה הוא המלך. האריה הוא המלך של מי? חז"ל אומרים שאריה הוא המלך שבחיות. האריה הוא מלך החיות, מי מלך הבהמות? השור. מי מלך העופות? הנשר. ומי המלך של כולם? [הקב"ה]. הקב"ה הוא מלך מלכי המלכים, אבל מי מלך כל החיות? האדם.

ה' אמר לאדם "ורדו", שאתה תהיה המלך על כולם. "פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשָׁה ורדו" - "רדו" פירושו להיות מלך. אבל מתי האדם הוא מלך? כשהוא צדיק. אם האדם הוא צדיק, כולם פוחדים ממנו. מתי האריות פחדו לאכול אדם? מי היה אותו אדם? [אברהם אבינו]. נמרוד השליך את אברהם לכבשן האש, לא לגוב האריות. את מי השליכו לגוב האריות והאריות פחדו ממנו? [דניאל]. נכון, כי דניאל היה בחינת משיח, אדם השלם, צדיק, ולכן האריות פחדו ממנו. האריות היו מאד רעבים, אבל ראו צדיק ופחדו.

כל אחד צריך לכוון שיהיה לו אריה בלב, ואז הוא יתגבר על כל האויבים שלו, החל מהיצר הרע שלו וכלה בכל אויבי ישראל.

(מתוך הספר 'מבחר שיעורי התבוננות' וביקור תלמודי תורה בגן החיות, תשע"א)

"ריבונו של עולם תתפלל נא אתה למעני"

לפני רבי צבי אלימלך מדינוב, ה"בני ישששכר", היה פתוח סידור האר"י בשעת התפילה אבל לא הביט בו בעת התפילה, אלא התפלל מתוך סידור פשוט. כששאלו אותו למה נוהג כן, ענה עם מעשה שסיפר הבעל שם טוב הקדוש:

פעם היה יהודי שגר באיזה כפר והיהודי לא שילם שכר דירתו לפריץ. הפריץ ברוב רשעותו הרג את היהודי ואת אשתו. להורים היה ילד קטן, והפריץ שלא היה לו ילדים לקח אליו את הילד היהודי. גדל הילד בבית הפריץ הרשע מבלי לדעת דבר על יהדותו. ויהי היום, לפני ראש השנה ראה הילד קבוצת יהודים נוסעים מן הכפר. שאל אותם הילד: "להיכן אתם נוסעים?" ענו לו שהם יהודים והם נוסעים לעיר להתפלל שם בראש השנה, ואחד מהאנשים גילה לו שגם הוא יהודי כמותם ואינו בן הפריץ כמו שחשב, אלא שהפריץ האכזר רצח את הוריו, והראה לו האיש את בית הוריו העומד ביער. הילד חזר לפריץ ושאל אותו אם כנים הדברים, והוא הכחיש את הכל, אבל דבריו לא נתקבלו על לב הילד. הלך הילד לבית הוריו ומצא שם סידור, ואף שלא ידע מה הוא לקחו עמו לבית הפריץ.

לפני היום הקדוש ראה שוב שהיהודים מכינים את עצמם לנסוע ליום כיפור אל העיר. לקח הילד את הסידור ושאל את היהודי שגילה לו את הסוד: "מהו הספר הזה?" ענה לו היהודי: "זה סידור קרבן מנחה שבו התפללה אמך", והראה לו שנרשם בתוך הסידור שמו ויום ההולדת שלו. הילד החליט לנסוע עימם לעיר ליום הקדוש, ולקח עמו את הסידור. בהיותו שם בבית המדרש התעורר והתלהב מאוד מקול תפילת הקהל, ופתח את הסידור ורצה להתפלל אבל לא היה יכול לקרוא אף מילה אחת בסידור. פרץ הילד בבכי ונשא עיניו למרום ואמר: "הנה זה סידור שהתפללה בו אמי, באם היתה בחיים חיותה היתה מתפללת בו גם היום, אך אני לא יודע איך להתפלל, רבונו של עולם תתפלל נא אתה למעני".

ואמר הבעל שם טוב: "דברי הילד עשו רושם כביר בשמים".

סיים ה"בני ישששכר": "רבותי הקדושים ידעו איך להתפלל בסידור האר"י, אבל אני אינני יודע את הכוונות, על כן אני פותח את הסידור ומבקש שהשם יתברך בעצמו יתפלל עבורי".

(מתוך הספר "זכרונם לברכה")

נקודה אישית: כנגד כל ספירה מעשר הספירות ישנה מצוה, וכתוב בכתבי האריז"ל שהמצוה המיוחדת שכנגד המלכות, השפלות, היא מצות התפלה, "וַאֲנִי תְּפִלָּה". "אני" היא המלכות בכל מקום, ושלמות האני היא התפלה. דוד המלך, שהוא השפל שאומר "וְהָיִיתִי שָׁפָל בְּעֵינָי", הוא הוא האומר "וַאֲנִי תְּפִלָּה".

אולי לכך התכוון ה"בני ישששכר" כשפתח את סידור האר"י אך התפלל מתוך הסידור הפשוט: הכוונות נמצאות ופתוחות לפניי אך התפלה שלי היא משהו טבעי שיוצא מתוכי, "ואני תפלה", ולכן אני מתפלל מתוך סידור פשוט תפלה היוצאת מהלב לאבי שבשמים. אך התפלה שלי מלווה שפלות גדולה, אני אינני יודע כיצד לחבר שמים וארץ וכיצד לכוון, ה' הוא המתפלל מתוכי והוא המתפלל למעני, לכן אני פונה אליו ואומר: 'אני אינני יודע אך אתה ה' יכול'.

לבסוף תפלה אמיתית כזו בה מורגש ה"ואני תפלה", כשלהשם יש מקום בלבי, יכול לצאת מתוכי הכל. כמו דוד המלך שממנו צמחה מלכות בית דוד, יצמח מלך המשיח ותתגלה מלכות ה' בעולם איך שהכל אחד.

קורות חייו:

רבי צבי אלימלך שפירא מדינוב נולד בשנת תקמ"ג לאביו, רבי פסח לנגזם, שהיה מצאצאיו של רבי שמשון מאוסטרופולי, ולאמו, רחל מינה, שהייתה אחייניתם של רבי אלימלך מליז'נסק ורבי זושא מאניפולי. רבי צבי אלימלך נישא לרבנית חנה מינדל, בת הרב שמואל מציטש.

היה מתלמידי החוזה מלובלין ורבי מנחם מנדל מרימנוב, ואחריהם של המגיד מקוז'ניץ וה'אוהב ישראל' מאפטא. קשרים קרובים היו לו עם תלמידי בית-מדרשו של החוזה מלובלין ובראשם רבי נפתלי צבי מרופשיץ ורבי צבי הירש מזידיטשוב. שימש ברבנות בעיירות רבות, פעל להפצת תורת הקבלה ונלחם בחריפות במשכילים. הסתלק בדינוב בח"י בטבת תר"א בגיל 58, והשאיר שלשה בנים ושלוש בנות. בנו רבי דוד מילא את מקומו בדינוב.

העלון מוקדש לעילוי נשמת סבא
יהודה בן אהרן שמחי ע"ה
נלב"ע י"א טבת תשפ"ג
רוצים להקדיש את העלון לשבת הבאה?
שלחו לנו בהודעה: 050-2311331

צעירי בת עין
בדרך למלכות ישראל

העלון יוצא לאור בסיעתא דשמיא ע"י
ארגון צעירי בת עין.
המערכת: עמנואל קוניקוב, יהושע חי שמחי
לתגובות:
lechathila1@gmail.com

לע"נ אהוביה בן אברהם ואיילת (סנדק)